به نام خدا

انجمن مرتعداری ایران

نشریهٔ علمی مـــرتـــع

این نشریه طی مجوز شمارهٔ ۳/۴۴۴۷ از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای درجهٔ علمی- پژوهشی است.

سال ۱۵، شمارهٔ ۲، تابستان ۱۴۰۰

صاحب امتیاز: انجمن مرتعداری ایران

مدیر مسئول: حسین ارزانی

سردبیر: حسین آذرنیوند

مدیر اجرایی: مهدی معمری

هیأت تحریریه:

حسین آذرنیوند	استاد، دانشگاه تهران
حسین ارزانی	استاد، دانشگاه تهران
مهدی بصیری	دانشیار، دانشگاه صنعتی اصفهان
عطاالله ابراهیمی	دانشیار، دانشگاه شهرکرد
محمدرضا اختصاصی	استاد پژوهش، دانشگاه یزد
محمد جعفری	استاد، دانشگاه تهران
سیدرضا میرائی آشتیانی	استاد، دانشگاه تهران
سیداکبر جوادی	دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
محمدعلی زارع چاهوکی	استاد، دانشگاه تهران
علی طویلی	دانشیار، دانشگاه تهران
محمد فرزام	استاد، دانشگاه فردوسی مشهد
Victor Squires	Gansu Agricultural University, Lanzhou, China

نشـانی: کـرج، دانشـکده منـابع طبیعـی، دفتـر انجمـن مرتعـداری ایـران، صـندوق پسـتی ۳۱۵۸۷۷۷۸۷۸ تلفن ۷-۳۲۲۲۳۰۴۴-۰۲۶

سایت مجله: www.rangelandsrm.ir

پست الکترونیک: j.rangeland.ir@gmail.com

آدرس اینترنتی انجمن مرتعداری ایران: www.iransrm.ir

ایـن نشـریه در پایگـاه اسـتنادی علـوم جهـان اسـلام (**ISC**) بـه نشـانی **www.isc.gov.ir** دارای ضریب تاثیر است.

نشـریه مرتـع در پایگـاه **Google Scholar**، **Academia**، پایگـاه اطلاعـات علمـی جهـاد دانشگاهی (**SID**) و بانک اطلاعات نشریات کشور (**Magiran**) نمایه می‌شود.

اسامی داوران مقاله‌های این شماره:

دکتر حسین آذرنیوند
استاد دانشگاه تهران

دکتر حسین ارزانی
استاد دانشگاه تهران

دکتر محمد فرزام
استاد دانشگاه فردوسی مشهد

دکتر جواد معتمدی
دانشیار پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع

دکتر جمشید قربانی
دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری

دکتر مهدی معمری
دانشیار دانشگاه محقق اردبیلی

دکتر محمدرحیم فروزه
استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

دکتر حمید رضا ناصری
استادیار دانشگاه تهران

دکتر مرتضی مفیدی چلان
استادیار دانشگاه ارومیه

دکتر بختیار فتاحی
استادیار دانشگاه ملایر

دکتر سید اکبر جوادی
دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور

دکتر اسماعیل شیدای کرکج
استادیار دانشگاه ارومیه

دکتر اسفندیار جهانتاب
استادیار دانشگاه فسا

دکتر مجید صادقی نیا
استادیار دانشگاه اردکان

دکتر علی اصغر نقی‌پور برج
استادیار دانشگاه شهر کرد

دکتر رئوف مصطفی‌زاده
دانشیار دانشگاه محقق اردبیلی

دکتر فرج الله ترنیان
استادیار دانشگاه لرستان

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-09-06]

نشریه علمی مرتع

انجمن مرتعداری ایران

شاپا ۰۸۹۱- ۲۰۰۸ سال پانزدهم، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۰

فهرست مطالب		صفحه
برآورد ارزش حفاظتی مرتع ریگ اسحاق‌آباد سیرجان با استفاده از روش ارزش‌گذاری مشروط	حسن اسکندری نسب، سمیه امیرتیموری، محمدرضا زارع مهرجردی، حمیدرضا میرزایی خلیل‌آبادی و مصطفی بنی‌اسدی	۱۶۸
پایش تغییرات پوشش گیاهی با استفاده از RS و GIS در مراتع چهارباغ استان گلستان طی یک دوره ۳۰ ساله	خسرو شهیدی، علی طویلی و سیداکبر جوادی	۱۸۰
مدل‌سازی رویشگاه بالقوه گونه *Thymus kotschyanus* Boiss. & Hohen.در مراتع نیمه شمالی استان اردبیل	سحر غفاری، اردوان قربانی، مهدی معمری، رئوف مصطفی‌زاده و محمود بیدار لرد و آزاد کاکه ممی	۱۹۵
بررسی تفاوت دیدگاه کارشناسان و جوامع محلی پیرامون بهره‌برداری از محصولات فرعی مراتع (مطالعه موردی: مراتع آزادشهر و گنبد)	محمدرحیم فروزه و سیده زهره میردیلمی	۲۱۴
نقش گیاه گلرنگ وحشی (*Carthamus oxyacantha* M.B.) در شیوه فرصت‌طلبانه استفاده از مراتع	زینب هاشمی، روجا صفاییان، غلامعباس قنبریان و سید مهدی قریشی	۲۲۹
تاثیر فاصله از آبراهه بر تنوع گونه‌ای و گروه‌های عملکردی گیاهی در مراتع کوهستانی عنبران چای، اردبیل	جواد معتمدی، اسماعیل شیدای کرکج و افروز درگاهی	۲۴۰
پیش‌بینی میزان فشردگی خاک تحت تأثیر شدت‌های مختلف چرایی با استفاده از سیستم استنتاج فازی- عصبی (مطالعه موردی: مراتع جنوب شرقی سبلان، استان اردبیل)	ژیلا قربانی، کیومرث سفیدی، فرشاد کیوان بهجو، زینب جعفریان و مهدی معمری	۲۵۶
برآورد ارزش اقتصادی حاصل از ترسیب کربن در بخشی از شوره‌زارهای اینچه‌برون، استان گلستان	مرتضی مفیدی چلان، اسماعیل شیدای کرکج و رقیه قریشی	۲۶۹
بررسی پتانسیل درون‌زی‌بری (*Endozoochory*) علفخواران اهلی و وحشی در مدیریت‌های مختلف منطقه حفاظت‌شده تنگ صیاد	علی بازدار گندمانی، پژمان طهماسبی، علی‌اصغر نقی پور، اصغر شاهرخی و زهرا حیدری قهفرخی	۲۸۲
امکان نگهداری بذر گونهٔ مرتعی چاودار کوهی *Secale montanum* Guss. در شرایط فراسرد (Cryopreservation)	مریم جبلّی، علی‌اشرف جعفری و حمیدرضا فیضی	۲۹۷
بررسی شرایط رویشی و برخی عوامل موثر در تغییر تراکم آنغوزه در دو رویشگاه در زرند کرمان (سیریز و ریحانشهر)	صدیقه رئیسی، علیرضا خوانین‌زاده، مصطفی شیرمردی و مجتبی وحیدی	۳۰۹
پاسخ‌های مورفولوژیکی و فیزیولوژیکی دو گونه *Festuca arundinaceae* Schreb. و *Dactylis glomerata* L. به سرمای ۴ درجه سانتی‌گراد	سحر قربانپور، قاسمعلی دیانتی تیلکی و محمدعلی علیزاده	۳۲۱
بررسی عوامل ادافیکی و ارتفاع بر تغییرات ترکیبات شیمیایی گونه گل اروانه زیبا (*Hymenocrater elegans*) (مطالعه موردی: مراتع بلده نورمازندران)	سیده فاطمه میرمحمدی شکتایی، محمد مهدوی و محمد حسن جوری	۳۳۲
پایش توزیع مکانی ترسیب کربن خاک طی چهار دهه تغییرات وضعیت پوشش اراضی مرتعی (مطالعه موردی: حوزه آبخیز نوررود استان مازندران)	نعمت‌اله کوهستانی، شفق رستگار، قدرت‌اله حیدری، شعبان شتابی جویباری و حمید امیرنژاد	۳۴۴

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-09-06]

راهنمای نگارش مقاله برای مجله مرتع

رعایت دستورالعمل زیر در نگارش مقاله‌هایی که برای چاپ به مجله **مرتع** (**Rangeland**) ارسال می گردند ضروریست. بدیهی است که درصورت عدم رعایت نگارش دقیق مقاله در فرمت نشریه، مقاله در روند داوری قرار نخواهد گرفت.

۱- نوع مقاله

مقاله‌های پژوهشی مرتبط با اکوسیستم‌های مرتعی که به زبان فارسی نوشته شده و برای نخستین بار منتشر می‌شود، به منظور چاپ توسط هیات تحریریهٔ مجلهٔ مرتع بررسی خواهد شد. هیات تحریریه پس از طی مراحل داوری نظر خود را مبنی بر قبول یا رد مقاله توسط سردبیر مجله به نگارنده (نگارندگان) اعلام خواهد کرد.

۲- روش تدوین

مقاله به ترتیب از اجزای زیر تشکیل خواهد شد.

۱-۲- عنوان

عنوان خلاصه، گویا و بیانگر محتویات مقاله بوده و از ۱۵ واژه تجاوز نکند.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود. نکته مهم: مشخصات نویسندگان در چکیده فارسی و انگلیسی به طور کامل در زیرنویس ارائه شود. مثلا؛ حسین آذرنیوند[1]

[1]- استاد گروه احیا مناطق خشک و کوهستانی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران.

۲-۲- چکیده

چکیده مجموعهٔ فشرده و گویایی از مقاله، با تاکید بر تشریح مسئله، روش تحقیق و نتایج بوده و از ۱۲ سطر (حدود ۲۵۰ واژه) بیشتر نباشد.

نکات بسیار مهم در تنظیم چکیده:

- تعداد کل کلمات حداکثر ۳۰۰

- ورود به مطلب ۴۰ الی ۵۰ کلمه

- هدف ۳۰ الی ۴۰ کلمه

- روش ۹۰ تا ۱۰۰ کلمه

- نتایج و نتیجه‌گیری کلی ۱۰۰ تا ۱۲۰ کلمه

- کلمات کلیدی حداقل ۴ حداکثر ۶ کلمه

(((ورود به مطلب:

کمیت و کیفیت ترکیبات شیمیایی و مواد مؤثره گیاهان دارویی معمولاً در مناطق مختلف متفاوت هستند و اثرات درمانی گونه‌های گیاهی به علت داشتن چنین ترکیبات شیمیایی در اندام‌های گیاه است.

هدف:

هدف از انجام تحقیق حاضر معرفی مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان مواد موثره در گونه‌ی گیاهی دارویی بومادران (*Achillea milefolium* L.) است.

روش:

بدین منظور ابتدا سه رویشگاه اصلی بومادران در مرتعی ییلاقی (مرتع چهارباغ)، مرتع مشجر (حد فاصل مرز جنگل و مرتع در مسیر توسکستان- چهارباغ) و مرتع قشلاقی (حوزه آبخیز کچیک) شناسایی گردید و سپس در نقاط معرف هر رویشگاه نمونه-برداری از اندام هوایی گونه‌ی بومادران و خاک صورت گرفت. متغیرهای محیطی (خاک، اقلیم و پستی و بلندی) در نقاط معرف اندازه‌گیری شد. اسانس‌گیری با استفاده از کلونجر و تجزیه‌ی آنالیز مواد موثره اسانس با استفاده از دستگاه GC/MS انجام شد. برای شناسایی ارتباط مواد موثره‌ی گیاه بومادران با عوامل محیطی از آنالیز تطبیقی قوس‌گیری‌شده (DCA) و آنالیز تطبیقی-متعارف (CCA) استفاده شد.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-09-06]

نتایج و نتیجه‌گیری:
نتایج نشان داد مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان اسانس گونه ی بومادران به ترتیب دما (۰/۸۶۱)، ارتفاع از سطح دریا (۰/۵۶۵-)، میزان آهک (۰/۴۹۷-)، میزان سیلت خاک (۰/۴۹۱-) و میزان رطوبت نسبی (۰/۵۷۴-) است. با توجه به استعداد و قابلیت بومادران در مناطقی با چنیین خصوصیات محیطی پیشنهاد می‌شود اقدام به تولید پایه‌های با توان تولید حداکثر اجزای اسانس نمود تا بتوان در استفاده چندمنظوره از مراتع، افزایش میزان درآمد بهره‌برداران از عرصه‌های طبیعی و سرانجام افزایش تولید ناخالص بوم نظام مرتع استفاده نمود.
کلمات کلیدی:
اسانس، بومادران، دما، گیاه دارویی، رویشگاه.)))

۳-۲- واژه‌های کلیدی

حداکثر ۶ واژه کلیدی ویژه، دربارهٔ موضوع مورد پژوهش، بعد از چکیده ارائه شود.

۴-۲- مقدمه

مقدمه با طرح مسئله و مرور پژوهشهای انجام شده هدف پژوهش را توجیه کند (**الف: منابعی که در *اول جمله* ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در *آخر جمله* داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).**

۵-۲- مواد و روش‌ها

در این قسمت، مواد و وسایل بکار رفته، شیوهٔ اجرای پژوهش، طرح آماری و روشهای شناسایی و ارزیابی توضیح داده می‌شود.

۶-۲- نتایج

تمامی نتایج کیفی و کمی بدست آمده در این قسمت ارائه می‌شود. برای ارائه نتایج از جدول، منحنی، نمودار یا تصویر استفاده شود (برای توضیحات بیشتر به بند ۳ مراجعه شود).

۷-۲- بحث و نتیجه‌گیری

در این قسمت نتایج بدست آمده با توجه به هدف بررسی و یافته‌های دیگر پژوهش‌ها، تجزیه و تحلیل شده دربارهٔ آنها بحث و نتیجه‌گیری به عمل می‌آید. نگارنده در همین قسمت می‌تواند توصیه‌ها و پیشنهادهای لازم برای انجام بررسی‌های بعدی را نیز ارائه کند. منابع داخل پرانتز، به صورت عدد ارائه شود. **الف: منابعی که در *اول جمله* ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰)؛ اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در *آخر جمله* داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).**

۸-۲ - سپاس‌گزاری

این قسمت که در انتهای بخش بحث و نتیجه گیری مقاله درج می‌شود به اختیار مؤلف / مؤلفان مقاله، به تشکر و قدردانی از اشخاص یا مؤسسات اختصاص دارد.

۹-۲- منابع مورد استفاده

حداقل به چهار مقاله از نشریه مرتع ارجاع داده شود. کل منابع به زبان انگلیسی و به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی نگارنده (یا نام سازمان مربوطه در صورتی که فاقد نگارنده باشد) مرتب شود. چنانچه از یک نگارنده چند منبع مورد استفاده قرار گرفته باشد، ترتیب ارائه آنها برحسب سال انتشار از قدیم به جدید است. در صورتی که مقالات منفرد و مشترک از یک نگارنده ارائه می‌شود، ابتدا مقالات منفرد و سپس بقیه آنها به‌ترتیب حروف الفبای نام نگارندگان بعدی مرتب می‌شود. در تنظیم منابع بصورت حروف الفبایی و پیوسته شماره‌گذاری می‌شوند. در مورد مقاله، نام خانوادگی و نام نگارنده، تاریخ انتشار مقاله، عنوان مقاله، عنوان کامل مجله، شمارهٔ مجله در داخل پرانتز و شماره اولین و آخرین صفحه مقاله خواهد آمد. در صورت

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-09-06]

وجود چند نگارنده پس از نوشتن نام خانوادگی و حرف اول نام نگارندهٔ اول، برای هر یک از نگارندگان دیگر ابتدا حرف اول نام و سپس نام خانوادگی آنها نوشته خواهد شد. قبل از نوشتن نام نگارندهٔ آخر، علامت & خواهد آمد. در مورد کتاب، نام خانوادگی و نام نگارنده (در صورت وجود چند نگارنده همانند مقاله عمل شود)، تاریخ انتشار، عنوان کامل کتاب، شمارهٔ جلد، ناشر، محل انتشار و تعداد کل صفحات کتاب ذکر خواهد شد.

در تنظیم فهرست منابع برای کتاب و مقاله از الگوی زیر پیروی شود:

Book:

- Mesdaghi, M., 1998. Rage management in Iran. Astane ghods publications, 259 p. (In Persian)
- Tueller, P.T., 1988. Vegetation Science Application for Rangeland Analysis and Management. Kluwer Acadamic Publishers, 642 p.

Article:

- **Barani, H., A.A. Mehrabi, M.R. Moghadam & M. Farhadi,** ۲۰۰۳. Investigation of spatial and time pattern of grazing on eastern of Alborz. Iranian Journal of Natural Resources, **56(1, 2): 117-130. (In Persian)**
- **Ahmadkhani, R., M. Moameri & S. Samadi Khangah, 2020. Investigating the structural and functional changes of vegetation in two areas of exclosure and under grazing in the around Urmia Lake. Rangeland, 14(2): 299-312 (In Persian)**

Amiri, F. & H. Arzani., 2013. Range suitability model for common use of sheep and goats. Iranian Journal of Range and Desert Research, 20(1): 50-71. (In Persian)

- Mosley, J.C., S.C. Bunting & M. Hironaka, 1986. Determining Range Condition from Frequency Data in Mountain Meadows of Central Idaho. Journal of Range Management, 39(6): 561-565

در تنظیم منابع پایانی عنوان انگلیسی مجله مرتع فقط و فقط **Rangeland** نوشته شود.

۱۰-۲- چکیده به زبان انگلیسی (Abstract)

چکیدهٔ مقاله به زبان انگلیسی، برگردان کامل عنوان، متن و واژه‌های کلیدی چکیده فارسی می‌باشد.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود.

۳- شیوهٔ نگارش

مقاله با رعایت ۵/۲ سانتی‌متر حاشیهٔ در اطراف، با قلم **B-nazanin** و اندازهٔ حروف ۱۲ (Bold) برای عنوان، نویسنده ۱۱(Bold)، سرتیتر ۱۲(Bold)، متن ۱۲ ، پاصفحه ۱۰ ، فونت انگلیسی داخل متن که با قلم **Times New Roman** و اندازه ۱۰، عناوین جداول و نمودارها و شکل‌ها با قلم **B-nazanin Bold** و اندازه ۱۰ و داخل آنها به اندازه ۸، خطوط داخل جداول **بی رنگ**، **و متن مقاله به‌صورت تک ستونه** تنظیم شود. تمامی مقاله با رعایت اصول نگارشی در برنامهٔ Word ۲۰۰۳ Xp ، ۲۰۰۷ ، ۲۰۱۰ و... تایپ شده و تعداد صفحات آن بیشتر از ۱۲ صفحه نباشد. قابل ذکر است که فایل بدون نام باید در فرمت ورد ۲۰۰۳ و فایل اصلی که شامل نام و مشخصات نویسندگان است باید در فرمت ورد ۲۰۱۰، ۲۰۱۳ و یا ۲۰۱۶ تنظیم شود و فرمولها و عکس ها به صورت فایل زنده باشند. همراه مقاله یک صفحه جداگانه (**فایل پیش نیاز**) که در آن عنوان کامل مقاله، نام و نام خانوادگی نگارنده (گان)، مرتبهٔ علمی و نام گروه یا مؤسسه‌ای که نگارنده (گان) در آن مشغول کار می‌باشند، نام فرد مسئول مکاتبات همراه با تلفن تماس و Email، **همچنین ایمیل و شماره تلفن همه نویسندگان** به پیوست ارسال و از ذکر مشخصات فوق در سایر صفحه‌های مقاله خوداری شود.

مقاله به‌صورت فایل الکترونیکی در سایت مجله به آدرس **www.rangelandsrm.ir** بارگذاری شود.

در تنظیم جداول، منحنی‌ها، اشکال و تصاویر رعایت نکات زیر الزامی است:

- اطلاعات جداول، نباید به‌صورت منحنی یا به شکل دیگر در مقاله تکرار شوند. شماره و عنوان در بالای جدول ذکر گردد.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-09-06]

- هر ستون جدول دارای عنوان و واحد مربوط به خود باشد و چنانچه تمام ارقام جدول دارای واحد یکسان باشند، می‌توان واحد را در عنوان جدول ذکر نمود.
- توضیحات اضافی عنوان و متن جدول، به‌صورت زیرنویس ارائه شود. نتایج بررسی‌های آماری، به یکی از روش‌های علمی در جدول منعکس شده و در هر صفحه نباید بیش از دو جدول آورده شود.
- شکل‌های هر مقاله شامل منحنی، نمودار، عکس و نقشه بوده و همه بطور یکسان به عنوان شکل شماره‌گذاری می‌شوند. شکل‌ها به صورت سیاه و سفید و با کیفیت، مناسب و مطلوب (حداقل ۳۰۰DPI) تهیه شده و شماره و عنوان آنها در پایین بیاید.
- واحدهای استفاده شده در مقاله در سیستم متریک باشد
- جدول‌ها بصورت ساده ترسیم شوند (از هر گونه ضخامت خطوط و رنگی بودن پرهیز شود).

قابل توجه محققان محترم: مقالات ارسالی باید دقیقاً بر اساس فرمت مجله تنظیم شده باشند، در غیر این صورت در فرآیند داوری قرار نخواهد گرفت.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-09-06]